

מעלת האמונה בה', וגודל התשובה

בקישור סוף התורה בתחילתה

כתיב (דברים לד, יב) ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. ונסמך לריש התורה, דכתיב (בראשית א, א) בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ.

כבר יהיה מאוחר מידי בכדי לחזור בו מדעותיו הרעות, שהרי עבר ושנה נעשה לו כהיתר (יומא פו:), ואין מי שיוכל להזיזו מדעתו ומדרכו הרעה רחמנא ליצלן.

זהו שנאמר "לעיני כל ישראל - בראשית ברא אלוקים", דהיינו, כל מה שבני ישראל זכו לראות את היד החזקה ואת כל המורא הגדול והניסים והנפלאות, גם אלו שהיו בהסתר, וכל שכן אלו שהיו בגלוי ובפרהסיא, הוא משום "לעיני כל ישראל", משום שלא פגמו בעיניהם, וממילא גם מחשבתם לא נפגמה.

וכבר עמדו המפרשים לקשר סוף התורה לראשיתה כפי הנדוג. וגם אנו הסברנו בענין במקום אחר, עיי"ש. ונבאר גם כאן בקישור סוף התורה לתחילתה.

הנה, על כל אדם לידע, כי אם הוא רוצה להיות בבחינת ראשית, ראשית תבואתה של ה' כמו שכתוב (ירמיה ב, ג) קודש ישראל לה' ראשית תבואתה, אזי עליו להזהר ולהשמר שלא יפגום בעיניו ובמחשבתו, כמו שהזהרנו בתורה (במדבר טו, לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם.

שאם לא כן עין רואה ולב חומד וכו' (רש"י שלח טו, לט. תנחומא שם), והם סרטורים דעבירה (במ"ד י, ו), ורק על ידי זה הם נשארו באמונה חזקה בבורא העולם שהוא ברא את השמים ואת הארץ.

משום שעל ידי פגם העיניים והמחשבה פוגם האדם באמונתו, כי אם המוח פגום ממילא נפגמת גם האמונה באלוקותו יתברך שמו, ואפילו אם ימשיך האדם לקיים תורה ומצוות, הרי מאומה לא יועיל משום שאינם נעשים בשלימות ח"ו, כי אין כל טעם בקיום המצוות כשהאמונה פגומה או כשאין כלל וכלל אמונה.

וכאשר ידעו בני ישראל כי משה רבינו עשה הכל לעיני כל ישראל, למדו קל וחומר ממשה רבינו ע"ה. ומה משה רבינו שעשה את כל הניסים והנפלאות הללו לעיניהם, היה צריך לפרוש מאשתו שהיא כגופו (מנחות צג: בכורות לה. זוה"ק ב, קיז:), כדי להיות קדוש, וגם הקב"ה הסכים על ידו (שבת פז.), והיה אסור לו להטמאות אפילו לרגע אחד. על אחת כמה וכמה, אנו, אנשים פשוטים, שאסור לנו להרבות בדיבורים עם האשה וקל וחומר עם אשה אחרת, כדאיתא (אבות א, ה) ואל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו

ואז, אם כן, כשאדם אינו מאמין עלול הוא להגיע למצב בו לא ירגיש כל חסרון בעצמו ובמצוות שהוא מקיים ללא שלימות, עד שיתדרדר כל כך והדבר יהיה בעוכרו, כי

קל וחומר באשת חבירו וכו', וכל שכן שלא להסתכל על יופי של אשה, או בבגדי צבעונין שלה (זוה"ק ג, פג:), או אפילו באצבע קטנה שלה (ברכות כד), כדי שלא נגיע למחשבות זרות ולפגם גדול באמונה.

מכאן אנו רואים, כי זהו עיקר עבודתו של האדם עלי אדמות, להשאר תמיד באמונתו, ועליה הוא צריך לעמול כל ימי חייו, ולכן עליו להיזהר מכל הדברים העלולים לפגום ח"ו באמונתו של האדם בה' יתברך.

התשובה מביאה להכרה בבריאת העולם

ואפשר לפרש עוד, בביאור קישור סוף התורה לתחילתה. ידוע מה שאמרו חז"ל (פסחים נד: בר"ר א, ה) כי התשובה קדמה לבריאת העולם, והיא כשלעצמה גם מצוה הכתובה בתורה, כמו שכתוב (דברים ל, ב) ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו, ואיננה סתם מצוה כי אם מצוה יסודית, שהרי על ידי תשובה האדם מאמין בבורא ובעצם הבריאה. אם כן, על ידי התעוררות לתשובה יזכה האדם לראות אותות ומופתים מצד הקב"ה, ואז יוכל לראות את גדלותו של הבורא יתברך שמו בעצם הבריאה. וזהו לכל האותות והמופתים בראשית ברא אלוקים.

וממה שהתורה התחילה מבראשית, אנו למדים דבר עמוק. להודיע לאדם שיהיה תמיד במצב של תשובה וחזרה אל המקורות, ויאמין בבורא יתברך שמו, ויקבל את כל היסורין באהבה, שהרי את אשר יאהב ה' יוכיח (משלי ג, יב), ואפילו בלא שום סיבה.

ואם יזכור האדם כי הקב"ה הוא כל יכול למי שעושה רצונו אזי יבין את המוטל עליו, לעשות את רצון הבורא, ותמיד לשוב בתשובה. ואז יוכל להחדיר בקרבו את הרעיון כי ה' יתברך הוא "אין עוול צדיק וישר הוא" (דברים לב, ד), והוא דיין אמת

שפעולתו אמת (סנהדרין מב), על אף ששכלך הקטן אינו יכול להשיג זאת. אבל תהיה בטוח כי תראה אותות ומופתים, ניסים ונפלאות - על ידי האמונה והתשובה.

לכן נקשרו הפרשיות, והתורה התחילה מבראשית דווקא, להורות על הקשר בין האדם שנקרא ראשית, כמו שכתוב (ירמיה ב, א) ראשית תבואתה, והתורה שנקראת ראשית כמו שכתוב (משלי ח, כב) ה' קנני ראשית דרכו, והתשובה שגם היא הופכת את האדם לבריה חדשה - למצב של "ראשית", כדאיתא (רמב"ם הלכות תשובה ז, ו) כי אמש היה שגוי ומשוקץ ומתועב והיום הוא אהוב ונחמד וידיד, ועומד אפילו במקום שאין צדיקים גמורין יכולין לעמוד, ונהפך לראשית תבואתה. ועל האדם מוטל התפקיד לדאוג שהחוט המשולש (דהיינו, האדם, התורה, והתשובה) לא במהרה ינתק (על פי קהלת ד, יב).

וראיה לדבר שהתשובה מעלתה גדולה, כי התורה לא התחילה במצות שבת, על אף שהיא עיקר העיקרים, שהרי שקולה היא כנגד כל המצוות (ירושלמי ברכות א, ה, שמו"ר כה, טז), והיא סמל הבריאה, כי הבורא נח מכל מלאכתו, כמו שכתוב (בראשית ב, ב) וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ואם שובת אדם מכל מלאכתו ביום השביעי, זה סימן מובהק שהוא מאמין בה' שברא את העולם, וכדברי חז"ל (שבת קיט:), כל האומר ויכולו נעשה שותף של הקב"ה במעשה בראשית. אלא התורה התחילה מ"בראשית", כי היא רומזת לתשובה כמו שהתבאר למעלה.

ולפי זה יבואר הכתוב (הושע יד, ב) שובה ישראל עד ה' אלוקיך כי כשלת בעוונך. 'עד' הם אותיות 'דע', מלשון ידיעה. דהיינו, בשעה שישראל שבים בתשובה אזי הם מגיעים ממש לידיעה כי הקב"ה הוא בורא

כל עלמין. וכל מה שכשלו בעוונות, הוא משום שלא ידעו, אבל אז ה' מסייע להם לשוב, כמו שאמרו חז"ל (שבת קד. יומא לח:): הבא לטהר מסייעין אותו.

ועל האדם רק להתעורר בתשובה, בבחינת פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם וכו' (שהש"ר ה, ג, ת"ב תולדות יח), ואם יתעורר, בודאי הקב"ה יעזור לו ביתר שאת ויתר עוז לדעת אותו. וזהו נס גדול שעושה ה' עם האדם, כי ברגע שאדם מתחיל לראות בעיניו, בבחינת (תהילים ח, ד) כי אראה שמ"ך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים

אשר כוננת, ואומר מה רבו מעשיך ה' (שם, קד, כד), אזי יגיע לסייעתא דשמיא, רק שעל האדם לראות בעיניו את הוד ויופי הבריאה וה' יתברך יסייעו ויוכל לומר מה רבו מעשיך ה'.

זהו הקשר שבין סוף התורה לראשיתה. דהיינו, בתחילה יסתכל האדם ויביט בעיניו ויראה "לכל האותות והמופתים" שעל ידם מתקיימת הבריאה, ואז יבוא לידי "בראשית" לידי תשובה כנ"ל, לידע ולהבין שה' בורא העולם והוא אמת ותורתו אמת.

קצי"ר האומ"ר:

בביאור הקישור שבין סוף התורה לתחילתה יש לומר, אם האדם רוצה להיות בבחינת קודש ישראל לה' ראשית תבואתה, עליו להזהר ולהשמר שלא יפגום בעיניו ובמחשבתו. משום שעל ידי פגם העיניים והמחשבה פוגם האדם באמונתו, ואפילו אם ימשיך לקיים תורה ומצוות, הרי אין לו כל טעם בקיום המצוות כשהאמונה פגומה או כשאינן כלל וכלל אמונה.

זהו שנאמר "לעיני כל ישראל - בראשית ברא אלוקים", דהיינו, כל מה שבני ישראל זכו לראות את היד החזקה ואת כל המורא הגדול והניסים והנפלאות, גם אלו שהיו בהסתר, וכל שכן אלו שהיו בגלוי ובפרהסיא, הוא משום לעיני כל ישראל, משום שלא פגמו בעיניהם, וממילא גם מחשבתם לא נפגמה, ועל ידי זה נשארו באמונה חזקה בבורא העולם שהוא ברא את השמים ואת הארץ.

ועוד נראה לומר בביאור הקשר שבין סוף התורה לראשיתה. כי הנה התשובה קדמה לבריאת העולם, והיא מצוה יסודית, שעל ידי התשובה האדם מאמין בבורא ובעצם הבריאה. אם כן, על ידי התעוררות לתשובה יזכה האדם לראות אותות ומופתים מצד הקב"ה, ואז יוכל לראות את גדלותו של הבורא יתברך שמו בעצם הבריאה. וזהו לכל האותות והמופתים בראשית ברא אלוקים.

ואם יזכור האדם כי הקב"ה הוא כל יכול למי שעושה רצונו אזי יבין את המוטל עליו, לעשות את רצון הבורא, ותמיד לשוב בתשובה. ויהיה בטוח שיראה אותות ומופתים ניסים ונפלאות - על ידי האמונה והתשובה. וזהו שובה ישראל עד ה' אלוקיך, עד אותיות דע, מלשון ידיעה. שכשישראל שבים בתשובה הם מגיעים לידיעה כי הקב"ה הוא בורא כל עלמין.

קשר האדם עם תורת ה' יתברך

נעיצת סוף התורה - בתחילתה

התורה מסתיימת בפסוק "אשר עשה משה לעיני כל ישראל" (דברים לד, יב), והיא מתחילה בפסוק "בראשית ברא אלוקים" (בראשית א, א). וחשבתי להסביר מעט בקישור סוף התורה הקדושה בתחילתה, העוסקת במעשה בראשית.